

ARAZİ TOPLULAŞTIRMASI YAPILMIŞ TARIM ALANLARINDA GİRDİ TASARRUFU ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA, ÇUMRA KÜÇÜKKÖY ÖRNEĞİ

Zeki BAYRAMOĞLU¹

Cennet OĞUZ²

¹ Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü, Dışkapı-ANKARA

² Selçuk Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü, Kampus-KONYA

ÖZET

Çalışma Konya İli Çumra İlçesi Küçükköy köyünde yapılmıştır. Köyde bulunan 150 işletmeden tabakalı tesadüfi örnekleme yöntemine göre seçilen 33 işletme ile yapılan anket verileri ve ilgili kurumlardan alınan ikincil veriler çalışmanın materyalini oluşturmaktadır.

Çalışma, arazi toplulaştırmasının işletme ekonomisine yaptığı katkıları belirlemek amacı ile yapılmıştır. Çalışmada ekilmeyen araziler ıslah yolu ile üretime kazandırılmış ve çiftçiye dağıtılmıştır. Toplulaştırma öncesi 129,5 da olan ortalama işletme arazisi genişliği, toplulaştırma sonrası 137,9 da olarak belirlenmiştir. Toplulaştırma sonrası yapılan sulama şebekelerine su verilememesi nedeni ile verimde artış sağlanamamıştır. Toplulaştırma sonrası girdi kullanım miktarı işletme grupları arasında karşılaştırılmıştır. Bu durumda yetiştirilen bitkiye göre değişimle birlikte, yakıt kullanımında % 12-15, çalışma süresinde % 20, tohum kullanımında % 21 ve gübre kullanımında % 17 tasarruf sağlandığı tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Arazi toplulaştırması, girdi tasarrufu,

A RESEARCH ON SAVING OF INPUT THE AREA PERFORMED LAND CONSOLIDATION, SAMPLING OF ÇUMRA KÜÇÜKKÖY

ABSTRACT

The present study was conducted in Küçükköy Village where it is situated in Konya Çumra region. The data were obtained from 33 farms of 150 via survey techniques by use of stratified random sampling statistical method. In addition, secondary data taken from related institutions were also used.

The study was aimed to determine to effect of land consolidation on farm return. In study area, uncultivated land were improved by amendment technique and these were distributed to the farmer. Average farm size before and after the land consolidation were determined as 12,95 ha and 13,79 ha respectively. There was no irrigation water in irrigation Networks after the land consolidation so yield did not increase from this problem. The use of input after the land consolidation was compared between farm groups. This depended from the growing crops and the saving was determined as 12-15 %, 20%, 21% and 17% in fuel usage, working duration, usage of seed and fertilizer, respectively.

Key word: Land consolidation, saving of input usage

GİRİŞ

Tarımın ülke ekonomisi içerisindeki etkinliğinin azalmasında kuşkusuz tarımın sahip olduğu yapısal sorunlar önemli yer tutmaktadır. Yapısal sorunların en başında tarım arazilerinin ekonomik etkinliğinin azalması gelmektedir. Bu ekonomik etkinliğin artırılmasında arazi toplulaştırması çalışmalarının büyük katkısı bulunmaktadır.

Türkiye’de kırsal kesimde yaşayan toplumun topografinin yetersiz oluşu, toprak mülkiyetindeki dengesizlik, topraksız aile sayısının giderek artması, kiracılık ve ortaklıkla arazi kullanımı tarımın her zaman temel yapısal sorunları içerisinde yer almıştır. Ancak arazilerin giderek daha küçük parçalara bölünmesi, tarımsal üretimde ekonomik etkinliği olumsuz etkilemesi bakımından tarımın yapısal sorunları içinde en önemlisi olarak nitelendirilmektedir.

Nitekim Türkiye’de tarım işletmeleri çeşitli nedenlerden dolayı küçülmektedir. 1952 yılında ortalama işletme genişliği 77 da iken 1980 yılında 64 da ve 1991 yılında 58 da olarak tespit edilmiştir. Aynı şekilde, işletme büyüklük diliminde de % 22 ile % 10 arasında bir değişiklik gözlenmektedir (Anonim, 1991). Tüm bu sonuçlar Türkiye’de tarım topraklarının par-

çalanmakta olduğunu ve işletmelerin küçük aile işletmeleri haline dönüştüğünü göstermektedir.

Tarım işletmelerinin parçalanmasında etkili olan bir çok neden vardır (Çevik ve Tekinel, 1988).

Türk Medeni Kanunu’nun miras ile ilgili hükümlerine göre, bir tarım işletmesinde bir aile reisinin ölümü halinde işletmenin arazi varlığı hak sahiplerince paylaşılmaktadır. Her ne kadar bu kanunun 597. maddesi hak sahiplerinden birinin talebi üzerine, tarım işletmesinin bölünmeden işletilmesini mümkün kılmakta ise de, bu tür uygulamalar bir istisna oluşturmaktadır.

Ülkemizde geçerli olan mülkiyet ve ticaret yasalarında Tarım Reformu Bölgeleri dışında tarım arazilerinin bölünerek el değiştirmemesi için herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır. Bu nedenle alım satımlarla da ortaya çıkan bölünmelerde önemli yer tutmaktadır.

Sermaye ve işgücü yetersizliği bulunan tarım işletmelerinden bazıları arazilerinin tümünü işleyemedikleri için, bir bölümünü ortakçılık veya kiracılık ile işletmektedirler. Bu durum tapu kayıtlarında görünmese de, fiilen işletmenin parçalanmasına neden olmaktadır.

1950 yılından itibaren ekonomik gelişme sürecinin içerisinde giren Türkiye’de karayolları ulaşımı ile sulama ve drenaj şebekelerinin tesis edilmesi de tarım arazilerinin parçalanmasında önemli bir etken olmuştur.

Tarım arazilerinin parçalanması bu arazileri rantabl olmaktan çıkarmaktadır. Küçük ölçekli tarım arazileri gerek girdi kullanımı ve gerekse mekanizasyon açısından rasyonel olamamaktadır. Aynı zamanda girdilerin etkin kullanımını da olumsuz etkilemektedir. Bu durum daha çok makineleşme açısından sakınca yaratmaktadır. Aynı zamanda parçalı arazilerde parseller arası mesafeden dolayı zaman kaybı da söz konusudur.

Çalışma Konya ili Çumra ilçesine bağlı Küçükköy köyünde yapılmıştır. Köyde toplulaştırma çalışmaları 1995 yılında yapılmıştır. Toplulaştırma sonrasında üretim deseninde değişiklikler olmuştur. Çalışmada girdi kullanımında meydana gelen değişikliklerin işletmelere yansıma oranını ve arazi toplulaştırmasının üretim desenini hangi düzeyde etkilediğini ortaya koymak amaçlanmıştır.

MATERYAL VE METOT

Çalışmanın materyalini Küçükköy’de bulunan işletme sahipleri ile yapılan anket verileri oluşturmaktadır.

Çalışmanın popülasyonunu Küçükköy’de bulunan 150 tarım işletmesi oluşturmaktadır. Verilerin derlenmesinde 150 işletme ile tek tek görüşmede zaman ve maliyet açısından sınırlılıklar bulunmaktadır. Bu nedenle popülasyonu oluşturan işletmeler arasından örnekleme yöntemi ile işletmeler seçilmiştir

Popülasyonu oluşturan işletmeler belirlendikten sonra işletme arazisi genişliklerine göre frekans tablosu düzenlenerek dağılım grafiği çizilmiştir.

Dağılım grafiğinin verdiği sonuçlar doğrultusunda, popülasyondan örnek çekmede, tabakalı tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bilindiği gibi tabakalı tesadüfi örnekleme yönteminin iki temel amacı vardır. Birincisi, popülasyona ait verilerin doğruluğunu artırmak, ikincisi ise popülasyondaki farklı özellikteki işletmelerin en iyi biçimde temsil edilmesini sağlamaktır (Güneş ve Arıkan, 1988).

Dağılım grafiğinden yararlanılarak popülasyon, küçük ölçekli (0-50 da), orta ölçekli (51-150 da) ve büyük ölçekli (151-+ da) olmak üzere sınıflandırılmıştır.

Tabakalı örnekleme yöntemine göre örnek seçiminde aşağıdaki formül kullanılmıştır (Yamane, 1967).

$$n = \frac{N \sum N_h S_h^2}{N^2 D^2 + \sum N_h S_h^2} \quad D^2 = d^2 / z^2$$

Formülde;

n : Örnek sayısı,

N : Popülasyondaki işletme sayısı,

N_h : h’inci tabakadaki işletme sayısı,

S_h^2 : h’inci tabakanın varyansı,

d : Popülasyon ortalamasından izin verilen hata payı,

z : Hata oranına göre standart normal dağılım tablosundaki z değerini ifade etmektedir.

Örnek hacminin belirlenmesinde % 10 hata payı ile % 95 güven sınırları içerisinde çalışılmıştır. Belirlenen örnek hacminin tabakalara dağıtılmasında $(N_h/N)n$ formülü kullanılmıştır (Yemane, 1967). Yapılan örnekleme işleminin sonucunda 33 işletme ile anket yapılması uygun görülmüştür.

Çalışmada toplulaştırma sonrası verim durumu ve girdi kullanım düzeyi işletme büyüklüklerine göre, üretim desenindeki değişiklikler ise toplulaştırma öncesi ve sonrasına göre karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Anket yöntemi ile veri toplama aşamasında işletme sahiplerinin toplulaştırma öncesi girdi kullanım miktarlarını hatırlayamadıkları için, girdi kullanım durumu işletme gruplarına göre analiz edilmiştir.

ARAŞTIRMA BULGULARI

1. Araştırma Alanının Tarımsal Yapısı

Araştırma alanı, Konya ili Çumra ilçesi Küçükköy’ü kapsamaktadır. Araştırma alanının topografyası düz olup, sulu tarım ağırlıktadır. Bitkisel ve hayvansal üretimin her ikisinin birlikte yürütüldüğü işletmelerde, bitkisel üretime daha fazla yer verilmektedir. Yaklaşık olarak toplam 450 baş sığır ve 3.000 baş koyun olduğu tespit edilmiştir. Yapılan çalışmada köyde traktörü olmayan çiftçi ailesine rastlanmamıştır. Köyün alet makine donanımı yönünden zengin olduğu ve her çiftçi ailesinde en az bir traktör bulunduğu belirlenmiştir. Köyde biçerdöver ve şekerpancari hasat makinesi gibi maliyet fiyatları yüksek alet ekipmanın birden fazla var olması köyde bulunan çiftçi ailelerinin alım gücünün yüksek olduğunu göstermektedir. Bunun yanında köyde modern tarım ağırlıktadır.

Küçükköy’de arazi toplulaştırılması projesi 1995 yılında uygulanmıştır. Köyde sulama kanalları olmasına rağmen, sulama özel kuyulardan ve drenaj kanallarından yapılmaktadır. Köyde başlıca tarımı yapılan ürünler buğday, fasulye, şekerpancari ve arpadır. Köyde ortalama işletme genişliği 137 da olup, Konya il ortalaması olan 93 dekarın üzerindedir (Sade ve ark 2003).

2. Toplulaştırma Öncesi ve Sonrası Parsellerin Durumları

Tablo 2’de toplulaştırma öncesi ve sonrası işletmelerin sahip olduğu işletme genişlikleri, ortalama parsel büyüklüğü ve parsel sayısı verilmektedir.

Tablo 2. Parsel Durumları

İşletme grupları (da)	Ortalama işletme genişlikleri (da)		Parsel sayısı (adet)		Değişim (%)	Ortalama parsel bü- yüklüğü (da)		Deği- şim (%)
	Top.	Top.	Top.	Top.		Top.	Top.	
	Öncesi	Sonrası	Öncesi	Sonrası		Öncesi	Sonrası	
0-50	35.35	37.29	4.29	1.86	56.65	8.24	20.04	58.89
51-150	99.15	102.67	5.13	2.67	47.96	19.32	38.45	49.76
151-+	230.80	250.00	10.00	4.90	51.00	23.08	51.02	54.77
İşletmeler ortalaması	129.5	137.90	6.57	3.24	50.69	18.22	38.73	52.96

Araştırma alanı olan Küçükköy'de, ortalama işletme genişliği, popülasyon ortalaması olan 139 deka-ra yakın bir değer olarak 137,90 da olarak tespit edilmiştir. Toplulaştırma öncesi ortalama işletme genişliği 129,5 da olarak belirlenmiştir. Toplulaştırma sonrası işletme genişliklerinin artış sebebi, taban suyunun yüksekliği nedeni ile tarımsal faaliyet yapılamayan yaklaşık 1.250 da alan ıslah edilerek tarıma elverişli duruma getirilmiştir. Bu araziler çiftçilere dağıtılmıştır. Aynı zamanda toplulaştırmanın yapılması ile birlikte işletmelerin parsel sayısında ve ortalama işletme genişliklerinde önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Parsel sayısında meydana gelen ortalama değişim % 50,69 olarak tespit edilmiştir. Ortalama parsel büyüklüğünde ise % 52,96 oranında bir değişim gerçekleşmiştir. Arazi toplulaştırması öncesinde 0-50 da arası işletmelerde ortalama parsel büyüklüğü 8,24 da iken, toplulaştırma sonrasında 20,04 da olarak artmıştır. Değişim oranı ise % 58,89 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3. Toplulaştırma Öncesi Üretim Deseni

İşletme grupları (da)	Nohut		Buğday		Kavun		Ş.pancarı		Arpa		Yem Bitkileri		Toplam	
	da	%	da	%	Da	%	da	%	Da	%	Da	%	da	%
0-50	8,83	25,0	10,60	30,0	3,54	10,0	7,07	20,0	3,54	10,0	1,76	5,0	35,35	100
51-150	26,77	27,0	31,73	32,0	7,93	8,0	17,85	18,0	6,94	7,0	7,93	8,0	99,15	100
151-+	69,24	30,0	36,16	33,0	11,54	5,0	46,16	20,0	16,17	7,0	11,54	5,0	230,80	100
İşletme Ort.	37,12	28,66	42,05	32,48	8,20	6,34	25,0	19,30	9,31	7,18	7,82	6,04	129,50	100

Tablo 4. Toplulaştırma Sonrası Üretim Deseni

İşletme grupları (da)	Buğday		Arpa		Ş.pancarı		Fasulye		Yem Bitkileri		Nadas		Toplam	
	da	%	da	%	da	%	da	%	da	%	da	%	Da	%
0-50	17,71	4,749	3,58	9,61	1,71	4,59	8,58	23,0	0	0	5,71	5,31	37,29	100
51-150	39,07	38,05	11,27	10,94	9,00	8,70	35,93	35,0	0,50	0,50	7,0	6,81	102,67	100
151-+	113,36	45,34	15,18	6,08	33,09	13,23	82,27	32,91	1,09	0,44	5,0	2,0	250,0	100
İşletme Ort.	59,30	43,00	10,93	7,92	15,48	11,22	45,58	33,05	0,58	0,42	6,06	4,39	137,90	100

Arazi toplulaştırması yapılmadan önce çalışma alanı olan Küçükköy'de ki üretim deseni Tablo 3'de verilmiştir. Toplulaştırma öncesi Küçükköy'ün üretim desenini işletme ortalaması olarak, nohut % 28,66, buğday % 32,48, kavun % 6,34, şekerpancarı % 19,30, arpa % 7,18, yem bitkileri % 6,04 oranında oluşturmaktadır.

Toplulaştırma sonrası üretim deseni ise Tablo 4'de görüleceği gibi buğday % 43, arpa % 7,92, şekerpancarı % 11,22, fasulye % 33,05, yem bitkileri % 0,42 ve % 4,39 oranında nadas alanından oluşmaktadır. Toplulaştırma öncesi ve sonrası üretim desenini karşılaştırıldığında üretim deseninde ve üretimi yapılan ürünlerin ekim alanında değişiklikler görülmekte-

dir. Diğer işletme gruplarında ise değişim yaklaşık olarak aynı düzeydedir. Ayrıca küçük ölçekli işletmeler (0-50 da) popülasyonun % 21,3'ünü, orta ölçekli işletmeler (51-150 da) % 44'ünü, büyük ölçekli işletmeler (151-+ da) % 34,7'sini oluşturmaktadır.

Boever ve ark (1992), Lüksembourg'da 1950-1986 yılları arasında uygulanan arazi toplulaştırma ile birlikte; 2 ha'lık arazi sahiplerinin sayısının 11445'den 3692'ye düştüğünü, aynı zamanda ortalama parsel büyüklüğünün de 12.1 ha'dan, 34.2 ha çıktığı ve drenaj çalışmalarının yapılması ile birlikte ürün miktarında ve kalitesinde artışlar olduğu belirlenmiştir.

3. Toplulaştırma Öncesi ve Sonrası Üretim Deseni

Tablo 3 ve 4'de toplulaştırma öncesi ve sonrası üretim deseni verilmektedir.

Toplulaştırma öncesi üretim deseninde nohut ve kavun yer alırken toplulaştırma sonrasında her ikisinin de üretiminden vazgeçilmiştir. Toplulaştırma öncesi taban suyunun yüksek olması nedeniyle nohut üretimi suya ihtiyaç olmadan normal verimini verebilmektedir. Toplulaştırma sonrası arazi ıslah edilmiş ve taban suyu düşürüldüğü için nohut üretiminde önemli bir verim düşüklüğü meydana gelmiştir. Bu durum, nohut üretiminden vazgeçilmesine neden olmuştur. Aynı zamanda üretimi devam eden ürünlerin ekim alanlarında değişiklikler görülmektedir. Yaklaşık olarak buğdayda % 11 artış görülürken, şekerpancarında % 8 ve yem bitkilerinde % 5 oranında azalma görülmektedir. Yem bitkileri üretiminin azalması hayvan sayısının azalması ile paralel gerçekleşmiştir. Toplulaştırma

sonrası meraların düzensiz ve dağınık hale getirilmesi köydeki hayvan sayısını olumsuz yönde etkilemiştir.

Aynı zamanda toplulaştırma sonrası üretim desenine, fasulye üretimi alınmıştır. Fasulye üretimi toplulaştırma sonrası üretim deseninin % 33'ünü oluşturmaktadır. Bununla birlikte toplulaştırma sonrası nadasa bırakılan alanlar görülmektedir. Nadasa bırakılan alanlar toplam üretimin desenin % 5'ini oluşturmaktadır. Toplulaştırma sonrası inşası yapılan kaneletlere su verilememesi köyün su sıkıntısı çekmesine sebep olmuştur. Küçükköy'de sulama kanalları inşa edilmiş fakat kanallara su verilememiştir. Bu durum, çiftçiyi drenaj kanallarındaki suyu sulama suyu olarak kullanmaya mecbur etmiştir (Kara ve Şahin, 2001). Çekilen su sıkıntısına paralel olarak, nadas alanı üretim deseninde görülmektedir.

4. Toplulaştırma Öncesi ve Sonrası Verim Durumları

Tablo 5'de toplulaştırma öncesi ve sonrası verim durumları verilmiştir.

Tablo 5. Toplulaştırma Öncesi ve Sonrası Verim Düzeyi

İşletme grupları (da)	Toplulaştırma öncesi			Toplulaştırma sonrası			
	Buğday kg/da	Ş.pancarı kg/da	Arpa kg/da	Fasulye kg/da	Buğday kg/da	Ş.pancarı kg/da	Arpa kg/da
0-50	351,15	6.250	234,75	300,0	343,15	6.100	230,05
51-150	385,50	6.700	270,85	322,50	369,86	6.620	259,84
151-+	400,70	7.305	310,12	369,10	394,66	7.110	300,11
İşletme Ortalaması	383,28	6.806	276,28	333,47	372,46	6.670	266,94

Tablodan görüldüğü gibi yaklaşık olarak buğday veriminde % 3, şekerpancarı veriminde % 2 ve arpa veriminde % 3 oranında azalma görülmüştür.

5. Toplulaştırma Sonrası Arazi Büyüklükleri Arasında Yakıt, İş Gücü Farkları

Tablo 6'da işletme büyüklüklerine göre değişiklik gösteren girdi miktarları verilmiştir.

Toplulaştırmanın yapılması sonrasında ortalama parsel genişlikleri artmıştır. Bu durum yakıt masraflarında ve girdi kullanımında tasarruf sağladığı gibi çalışma saatlerinin azalmasında da etkili olmuştur. Çalışmada toplulaştırma öncesi girdi ve çalışma saatlerinde sağlıklı verilere ulaşılamaması nedeni ile araştırma yapılan yılda elde edilen verilerle küçük (0-50),

Toplulaştırma sonrası kavun ve nohut üretimi yapılmadığı için tabloda yer verilmemiştir. Karşılaştırma, buğday, şekerpancarı ve arpanın verim düzeyleri arasında yapılmıştır. Arazi toplulaştırılmasının yapıldığı bölgelerde yapılan ekonomik analizlerde toplulaştırma sonrası verim artışının meydana geldiği belirtilmiştir. Avusturya ve İsviçre'deki arazi toplulaştırması hizmetleri, ortalama %25 oranında üretim artışı sağlamıştır (Bilgiç, 1964). Ancak tablodan da görüleceği gibi Küçükköy'de yapılan toplulaştırma sonrası verim düşüklüğü görülmüştür. Bunun sebebi yapılan araştırmaya göre köyde toplulaştırma sonrasında su sıkıntısı çekilmesidir. Toplulaştırma öncesi köy arazilerinin arasından gelişi güzel akan doğal su kaynaklarının, köyün su ihtiyacını giderdiği belirlenmiştir. Toplulaştırmada yapılan ıslah çalışmalarında (filtreleme çalışmaları) suyun yer altına çekilmesine sebep olmuştur. Toplulaştırma sonrasında inşa edilen sulama kanallarına su verilememesi çiftçiyi özel kuyulara ve drenaj kanallarına yöneltmiştir. Bu şekilde sulama yapmanın maliyeti yüksek olduğu için ürünler yeteri kadar sulanamamakta ve verim düşüklüğü ortaya çıkmaktadır.

orta (51-150), büyük (151-+) işletme grupları karşılaştırılmıştır.

Buğday üretimi için kullanılan yakıt tüketiminde, işletme gurupları arasında önemli değişiklikler görülmektedir. Küçük ve orta ölçekli işletmeler arasında yaklaşık % 12 oranında bir değişiklik söz konusudur. Bu durum şekerpancarı (% 12) ve arpa (%14) için de aynıdır.

Yine aynı şekilde çalışma saatlerinde de küçük, orta ve büyük işletmeler arasında değişiklikler görülmektedir. Bu değişiklikler işletme grupları büyüdükçe parsellerin büyümesinden kaynaklanmaktadır. Nitekim küçük işletmelerde ortalama parsel genişliği yaklaşık 20da, orta büyüklükteki işletmelerde 38 da, büyük işletmelerde ise 51.02 da olarak tespit edilmiştir.

Tablo 6. İşletme Büyüklüklerine Göre Yakıt ve Çalışma Saatlerindeki Değişim

İşletme grupları (da)	Yakıt (Lt)				Çalışma Süresi (dakika)			
	Buğday	Şeker Pancarı	Arpa	Fasulye	Buğday	Şeker pancarı	Arpa	Fasulye
0-50	5,8	8,9	5,7	6,7	44	68	43	51
51-150	5,1	7,8	4,9	5,9	39	60	37	45
151-+	4,3	6,6	4,3	5,0	33	51	33	38
İşletme Ort.	4,98	7,6	4,87	5,8	38	59	40	44

Taşdemir (2000), yaptığı bir çalışmada parsel sayısının azalması, ortalama parsel alanının genişlemesi, işletme merkezi ile parseller arasındaki mesafenin kısılması, yol standartlarının değişmesi ve parsel

şekillerinin düzelmesi sonucu toprak işleme için gereken birim zaman tüketiminde % 21,70 oranında tasarruf sağlandığını belirtmiştir.

Kutlu (1981), yaptığı bir çalışmada toplulaştırma alanındaki yol planlaması ile yol zamanında % 23 tasarruf sağlandığını belirtmiştir.

6. Toplulaştırma Sonrası Arazi Büyüklükleri Arasında Girdi Kullanım Farkları

İşletme büyüklüklerine göre tohum ve gübrede de değişim söz konusudur. Başka bir ifade ile parsel genişlikleri arttıkça kullanılan girdilerde bir tasarruf

Tablo 7. İşletme Büyüklüklerine Göre Girdi Değişimi

İşletme Grupları (da)	Tohum (kg)			Gübre (kg)			
	Buğday	Arpa	Fasulye	Buğday	Arpa	Fasulye	Şeker pancarı
0-50	32,03	32,86	7,89	30,04	29,98	48,01	95,04
51-150	29,11	30,01	6,76	27,56	27,40	45,44	89,07
151-+	26,41	26,85	6,01	25,45	24,01	44,48	83,14
İşletme Ort.ı	28,83	29,56	6,74	27,38	26,81	45,66	88,36

SONUÇ

Yapılan çalışmada parsellerin, sayılarının azalmasından, genişlemesinden ve şekillerinin düzelmesinden bir takım avantajlar elde edildiği tespit edilmiştir. Yapılan çalışmada tarımsal faaliyetlerde yakıt miktarında ve zamanda işletme gurupları arasında önemli değişiklikler görülebilmektedir. Üretim faaliyetine göre değişmekle birlikte ortalama bir dekada % 25 yakıt ve zamandan tasarruf sağlanmaktadır. Bu durum tohum ve gübre kullanımı içinde aynıdır. İşletme grupları arasında tohum ve gübre kullanımında yaklaşık olarak % 15 oranın girdi tasarrufu sağlandığı tespit edilmiştir.

Toplulaştırma öncesinde parsellerin % 50'sinin birinci dereceden yolu yok iken toplulaştırma sonrası bütün parseller birinci dereceden yolu kullanılabilir hale getirilmiştir. Bu da köyde araziler üzerinden geçit yüzünden meydana gelecek anlaşmazlıkları gidermesi ve parselde daha hızlı ulaşım açısından önemlidir.

Toplulaştırma öncesi ve sonrası ile işletme grupları arasındaki değişikliğin çiftçi lehine olması parsellerdeki meydana gelen değişimlerden ve yapılan iyileştirme çalışmalarından (drenaj, tesviye, filtreleme, sulama, yol yapımı vb.) kaynaklanmaktadır. Toplulaştırmanın bütün bu olumlu yönleri proje idaresi tarafından proje alanındaki çiftçilerle birebir veya toplu olarak görüşülmelidir. Çiftçilere projenin olumlu yönlerini kabul ettirerek uygulanmasını kolaylaştırmalıdır.

Gerek bu çalışmada gerekse ülke genelinde yapılan diğer çalışmalarda, arazi toplulaştırmasının, tarımın yapısal sorunlarını gidermede bir araç olduğu anlaşılmaktadır. Hem işletme ekonomisi hem de bölge ve ülke ekonomisi açısından arazi toplulaştırmasının girdi tasarrufu, arazi kullanımı gibi bir çok avantajları vardır. Bunun yanında sosyal avantajları da vardır. Arazi toplulaştırmasının bütün bu olumlu yönleri dikkate alınarak ilgili kurumların işbirliği içerisinde gerekli çalışmaları yapması ve en uygun politikayı geliştirmeleri doğru olacaktır.

sağlanmaktadır. Bu durum toplulaştırmayı gerekli kılan en önemli sebeplerin başında gelmektedir. Buğday üretiminde küçük işletmelerde, tohum kullanımı 32,03 kg iken, orta ölçekli işletmelerde 29,11 kg ve büyük işletmelerde 26,41 kg olarak azaldığı tespit edilmiştir. Diğer üretim faaliyetlerinde de, gübre ve tohum kullanımında, işletme büyüklükleri arasında fark görülmektedir.

KAYNAKLAR

- Anonim 1991. DİE, 1991 Genel Tarım Sayımı Sonuçları, Ankara
- Bilgiç, K., 1964. Arazi toplulaştırması, Zirai Davalarımız Dergisi, Türkiye Mimar ve Mühendisler Odası Birliği Yayınları, Sayı:4, Ankara
- Boever, M., Lapple, EC. 1992. "Land consolidation in Luxembourg" Schriftenreihe-des Bundesministers- für- Ernährung,- Landwirtschaft-und Forsten. Reihe-B, Flurbereinigung
- Çevik, B., ve Tekinel, O., 1988. Sulama projelerinde arazi toplulaştırmasının yeri ve önemi, "Sulama projelerinde arazi toplulaştırması" semineri, DSİ 1. Bölge Müdürlüğü, Bursa
- Güneş, T., Arıkan, R., 1988. Tarım Ekonomisi İstatistiği, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, Ankara
- Kara, M. ve Şahin, M., 2001. Çumra'daki bazı arazi toplulaştırma projelerinde toprak tuzluluğundan kaynaklanan arazi değerlendirme sonuçları, Selçuk Üniversitesi Araştırma Fonu, Proje No:2000/022, Konya
- Kutlu, L., 1981. Arazi toplulaştırmasında yol ve parsel planlaması, Köy İşleri ve Kooperatifler Bakanlığı TOPRAKSU Genel Müdürlüğü Yayınları, İzmir
- Sade, B. ve Ark., 2003. Konya'da tarla bitleri üretimi, Ulusal 1. Konya Ekonomisi Sempozyumu, Konya
- Taşdemir, N., 2000. Konya ili İçeri Çumra yöresinde tarla içi geliştirme hizmetleri ile birlikte uygulanan arazi toplulaştırılmasının ekonomik analizi, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Konya Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Yayınları, Konya
- Yamane, T., 1967. Elementary Sampling Theory. Prentice-Hall Inc. Englewood Cliffs, New Jersey